

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Марин Найденов Нешков,
кат. „Икономика и организация на туризма”, ИУ - Варна,
научна специалност „Икономика и управление (туризъм)”

Относно: дисертационен труд за присъждане на научна степен
„доктор на науките“ по научна специалност „Икономика и
управление (туризъм)” в УНСС - София

Автор на дисертационния труд: ТАНЯ ПЕТРОВА ПАРУШЕВА професор,
доктор, УНСС – София, кат. „Икономика на туризма”

Тема на дисертационния труд: „НОВА ПАРАДИГМА НА КУЛТУРНИЯ
ТУРИЗЪМ В КОНТЕКСТА НА ГЛОБАЛИЗАЦИЯТА”

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научно жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 104/18.01.2021 г. на Зам. Ректора по НИД на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Проф. Таня Парушева е представила за обсъждане дисертационния си труд в кат. „Икономика на туризма“ при ф-т „Икономика на инфраструктурата“ на УНСС, съгласно чл. 39 от ППЗРАСРБ. Разкриването на процедурата по защита на дисертационния труд е извършено на основание: заповед на Ректора на УНСС № 279/06.02.2020 г., решение на КС на кат. „Икономика на туризма”, протокол № 65/15.12.2020 г., решение на ФС на ф-т „Икономика на инфраструктурата“, протокол № 12/12.01.2021 г.

• Кратка биографична справка

Професор д-р Таня Парушева завършва висшето си образование през 1982 г. като „магистър” по спец. „Икономист-счетоводител” във ВФСИ „Д. А. Ценов” - Свищов (сега Стопанска академия). През 2001 г. ѝ е присъдена ОНС „доктор” от ВАК при МС на Р България (дипл. № 27214/14.05.2001) по НС 05.02.18. „Икономика и управление (по отрасли)”, след защитен дисертационен труд на тема: „Туристическата мотивация (теоретико-приложни проблеми)”.

Професионалната кариера на проф. Парушева започва от 1990 г. като хонорован преподавател по английски език в Института за следдипломна квалификация към УНСС както и във ВЛИ (сега Лесотехнически университет) - София. От 1993 г. до настоящия момент тя работи на основен трудов договор в УНСС като преподавател в кат. „Международен туризъм” (впоследствие „Икономика на туризма”). Специализирала е и е участвала в обучения, съответно през: 1992 и 1993 г. в Атина (Гърция); 1994 г. в Анже (Франция) и Палма де Майорка (Испания); 1995 г. в ИУ-Варна, с обучаваща организация от ЕС; 2012 г. в Обединение „Консултанти за сертифициране на качеството в туризма” - София и 2018 г. - съответно Турция и Словения. Понастоящем тя е титуляр на лекции

онни курсове и ръководител на семинарни занятия по 3 дисциплини в ОКС „бакалавър” и 2 в ОКС „магистър”.

- ***Заемани академични и други длъжности до момента (вкл. длъжности извън ВУ или научна организация).***

В УНСС проф. Парушева заема последователно академичните длъжности: асистент 1993 г. (след спечелен конкурс по „Маркетинг и мениджмънт в туризма”), старши асистент (1995 г.); главен асистент (1999 г.), доцент (2006 г.) и професор (2011 г.). Като преподавател на втори трудов договор, гост-професор и хоноруван преподавател тя работи съответно и в: Колежа по икономика и администрация - Пловдив, Киевския славистичен университет - София, Варненския свободен университет „Черноризец Храбър” и филиала му в Смолян; Пловдивския университет „П. Хилендарски”, филиал Смолян; Лесотехническият университет - София; Европейското висше училище по икономика и мениджмънт - Пловдив, филиал София и Аграрния университет - Пловдив.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

- ***Обем и структура***

Дисертационният труд на проф. Т. Парушева е с общ обем от 395 стандартни страници. Основният му текст е 314 стр. и включва увод (8 стр.), изложение (300 стр.) в четири части (глави) с общо 12 параграфа (с по 3 подпараграфа всеки) и заключение (5 стр.). Списъкът на използваната литература (16 стр.) включва 355 източника, от които 50 (14%) на кирилица, 203 (57%) на латиница и 102 (29%) от интернет. Те са подходящо подбрани и коректно цитирани (вкл. във фигурите и таблиците) в общо над 700 отправки под линия. Илюстративният и доказателственият материал е представен в рамките на изложението (7 таблици, 55 фигури и 11 графики) и в приложения (23 таблици и 16 фигури, 26 графики и 2 анкетни карти), която част е 50 стр. За улеснение на читателя таблиците, фигурите и графиките са представени в списъци по заглавия и страници преди основния текст на дисертацията. Предложен е и подробен списък на използваните съкращения.

Определено считаме, че посочените дотук характеристики на рецензираната дисертация я определят като сериозен научен труд, структурно добре балансиран, с изразена композиционна цялост, правилна методологическа и логическа постройка и стабилна информационна база, на която се градят изследователските тези и определят аргументите за тяхното доказване.

- ***Оценка за: актуалността на темата, целта, задачите, обекта, предмета и основната теза на дисертационния труд.***

Актуалността на проблематиката в изследването на проф. Парушева се определя от наличието на обективна обществена потребност от нова парадигма за устойчиво развитие на туризма (с акцент върху културния туризъм), в съвременните условия на глобални политически, икономически и социални кризи. Очакваният ефект от решаването на проблемите в дисертацията се измерва с опазване на общочовешките ценности, свързани с културното нас-

ледство и културната идентичност на страните и регионите в съвременния глобализиран свят.

Целта на изследването в дисертацията е чрез анализ на установилите се реалности да се определи и оцени новата парадигма на културния туризъм, на основата на която да се разкрият и възможностите за устойчивото му развитие в бъдеще.

Формулираните 8 конкретни изследователски задачи кореспондират пряко с тази цел и са добра основа на авторския подход към изграждането на понятийния апарат, логическата структура и последователността на изследването. Важно място в тях заема изясняването на визията за глобалните трансформации в културата и концепцията за новата парадигма на културния туризъм. Специално внимание е отделено и на ролята на дигитализацията и ИКТ, разработването на модела за популяризиране на регионална културна идентичност, определянето на основните тенденции и възможностите за бъдещо развитие на устойчив културен туризъм.

Обект на изследване в дисертационния труд е културният туризъм, а *негов предмет* - новата му парадигма в контекста на глобализацията. *Основната авторова теза* е, че туристическите дестинации могат да отговорят адекватно на предизвиканите от глобализацията трансформации в развитието на устойчив културен туризъм.

Представените констатации ни дават основание за положителна оценка на *избора, целта, обекта, предмета и основната изследователска теза* в рецензирания дисертационен труд. Постигнатите в него резултати определяме като навременни и полезни за устойчивото развитие на българския туризъм и повишаване на неговата конкурентоспособност на туристическия пазар.

- ***Оценка за степента на познаване на научната литература и изследваната в дисертационния труд проблематика.***

При разработването на дисертационния труд проф. Парушева е използвала в максимална степен постиженията на съвременната туризмология. Тя е успяла да постигне характерното за тази наука съчетаване на традиционно и съвременно, както и приложението на интердисциплинарния подход. Това личи и от начина на подбор на литературните източници, и от позоваването на редица водещи изследователи в различни научни направления - туризъм, култура, политика, устойчиво развитие, география, маркетинг и др. Показателен е и фактът, че основната част от използваните литературни източници са пряко свързани с обекта и предмета на изследването. Освен това заслужава да бъде отбелязан и фактът, че те са предимно от последните 5-10 години.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

- ***Научни и/или научно-приложни резултати в дисертационния труд***

В съответствие с характера на изследването в дисертационния труд на проф. Парушева са направени и аргументирани изводи и заключения, които оценяваме като значими научни и научно-приложни резултати. Изведени са

собствени и оригинални дефиниции за част от използваните категории и понятия. Налице са критични анализи и оценки на цитирани от литературните източници теоретични постановки или правни разпоредби, които също определяме като полезни научни резултати.

По-конкретно, в рецензираната дисертация според нас, могат да бъдат открити следните по-важни резултати с научен и научно-приложен характер:

- ✓ разработените в съответствие с целите на изследването авторски дефиниции на категории и понятия като: „култура”, „устойчив културен туризъм” и „дигитализация в устойчивия културен туризъм”, „нова парадигма за културния туризъм” и изясняването спецификата на тяхното съдържание;

- ✓ представеният от автора универсален модел за популяризиране на регионалната културна идентичност и постигане на устойчиво развитие на културния туризъм;

- ✓ научната оценка на ефектите от глобализацията върху развитието на устойчив културен туризъм;

- ✓ изводите и оценките от анализа на състоянието и развитието на културния туризъм в глобалната среда;

- ✓ предложените политики и възможности за устойчиво развитие на културния туризъм и оценка на неговата роля като средство за бъдещо устойчиво развитие в контекста на европейската интеграция;

- ✓ резултатите от проучванията, проведени с участници и експерти по повод провеждането на конкретно културно събитие „Море от ритми”.

- ***Оценка на използваната методология и ограниченията на проведеното изследване***

Използваните методи при разработването на дисертационния труд във висока степен съдействат за реализиране на неговите цели и задачи. Те са рационално и правилно приложени в процеса на изследването. Наред с тях приемам за уместни и в унисон с неговите обект, предмет и основна теза посочените в увода на дисертацията ограничителни условия и проблеми.

- ***Оценка на изпълнението на поставените задачи и постигането на целта на дисертационния труд***

Посочените научни резултати ни дават основание да твърдим, че авторът е постигнал целта и е изпълнил поставените в дисертацията задачи. В резултат на това считаме, че формулираната от него теза е доказана. Очевидно в случая става дума за мащабен, задълбочен и със значими постижения в обогатяване на науката и практиката в избраната област научен труд. Неговите качества доказват, че проф. Парушева не само познава актуалната научна литература по туризъм, но и обогатява и доразвива важни нейни направления.

4. Оценка на научните и научно-приложните приноси

- ***Оценка за приносите, посочени от дисертанта (за кои от посочените приноси има основание да бъдат приети).***

В справката за научните приноси в дисертационния си труд, като част от неговия автореферат (стр. 42-43), проф. Парушева ги представя в двете основни групи: научни и научно-приложни (по 4 във всяка от тях, или общо 8). Изцяло се солидаризирам с тях и напълно ги приемам с препоръката за по-синтезирана и конкретна формулировка и представяне на някои от тях (напр. под номера 1, 3 и 5).

- *Други приноси, непосочени от дисертанта, но установени от рецензента (ако има такива).*

Представените научни приноси оценяваме като естествен резултат от дългогодишните, задълбочени и оригинални изследвания на проф. Парушева. Те аргументират извода ни, че дисертационният ѝ труд напълно покрива изискванията на чл. 37 от ППЗРАСРБ за придобиване на научната степен „доктор на науките”, тъй като: а) в него са налице оригинални по своя характер теоретични обобщения и идеи за решаване на значими проблеми, свързани с устойчивото развитие на туризма у нас; б) той е резултат от добросъвестно изследване на автора, което не повтаря елементи от съдържанието на дисертацията за придобиване на ОНС "доктор".

5. Оценка на публикациите по дисертацията

- *Обща характеристика на публикациите*

Представените общо 38 публикации са пряко свързани с темата на дисертационния труд. В този брой се включват 2 монографии (1 непредставена като хабилитационен труд и 1 публикувана в книга като дисертационен труд), 16 статии и 20 доклади от научни конференции. Голяма част от тях (общо 23) са представени на чужди езици (1 монография, 11 статии и 6 доклада на английски; 2 статии на френски и 3 доклада – съответно на немски, испански и руски език). Всички трудове са публикувани в официално признати и авторитетни издателства у нас и в чужбина.

- *Оценка на степента на разпространение на получените резултати в научната литература.*

Публикационната активност на проф. Парушева оценяваме като изключително висока. Тя показва не само устойчивостта на научните ѝ интереси в областта на културния туризъм, но и развитието на идеи и въвеждането на нови проблеми в нейните изследвания. Резултатите от изследването са апробирани и представят научната и научно-приложната значимост на разработката не само пред академичната общност, но и сред широк кръг заинтересовани среди от туристическия бизнес. Професионалната експертиза на автора се допълва и от дългогодишното му участие като консултант в международни изследователски проекти по изследваната научна област към фондация „Созопол” - консултативен партньор на ЮНЕСКО. Авторът участва и в работата на Националния съвет по маркетинг и реклама в туризма към МТ на Република България.

6. Оценка на автореферата

- *Оценка на коректността и степента на отразяване на съдържанието на дисертационния труд в автореферата.*

Авторефератът е разработен в обем от 50 стр. на български език и дублиращ вариант на английски език. В него е направена обща характеристика на дисертационния труд, представени са неговата структура, синтезирано съдържание, справка за приносите, списък на публикациите и декларация за академична лоялност. Той отразява коректно основните проблеми и резултати, които авторът е дискутирал и интерпретирал в хода на своето изследване. Общата ни оценка за него е, че той покрива изискванията, предявявани към тази част от работата на дисертанта.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Оценявайки високо професионалната подготовка и експертиза на проф. Таня Парушева считам, че извършените от нея теоретични и емпирични анализи, обобщения и предложени решения относно новата парадигма на културния туризъм в контекста на глобализацията, са оригинални и изключително полезни за теорията и дейността по практическата им реализация в рамките на националната туристическа политика. Същевременно споделям и своето убеждение, че всеки значим научен труд трябва да носи и потенциала за бъдещо развитие и усъвършенстване. Ето защо бих препоръчал, в бъдещата си научна дейност, проф. Парушева да продължи изследванията си относно възможностите за адаптиране на пътуванията по линия на културния туризъм към условията на коронавируса.

Изследваната проблематика провокира у нас и някои въпроси към проф. Парушева. Ще си позволим да поставим два от тях за коментар в процеса на защита на нейния научен труд:

- а) Как (или в какви аспекти) пандемията КОВИД-19 засегна обектите на културното наследство ?
- б) Кои са приоритетните области за бъдещо развитие на устойчивия културен туризъм у нас ?

8. Заключение

Дисертационният труд за присъждане на научната степен „доктор на науките“ на тема: „НОВА ПАРАДИГМА НА КУЛТУРНИЯ ТУРИЗЪМ В КОНТЕКСТА НА ГЛОБАЛИЗАЦИЯТА“, с автор проф. д-р Таня Петрова Парушева, по наше мнение и оценка отговаря напълно на нормативните изисквания, и по-конкретно тези на: чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ и чл. 37 от ППЗРАСРБ относно придобиването на научната степен „доктор на науките“. Дисертацията съдържа научни приноси, обобщения и решения на значими теоретични и приложни проблеми, съответстващи на съвременните постижения в теорията и стопанската практика в областта на туризма у нас и в чужбина. Нейният автор е преизпълнил минималните национални изисквания (от минимум 350 на 810 точки).

Представените аргументи ми дават основание и убеденост да подкрепя и гласувам „ЗА” присъждането на научната степен „доктор на науките“ на проф. д-р ТАНЯ ПЕТРОВА ПАРУШЕВА в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.8 „Икономика“, научна специалност „Икономика и управление (туризъм)” в Университета за национално и световно стопанство - София.

гр. В а р н а
26 февруари 2021 г.

РЕЦЕНЗЕНТ:.....
(Проф. д-р М.Нешков)

R E V I E W

**by prof. MARIN NAYDENOV NESHKOV, PhD
Department of Economics and Organization of Tourism, UE - Varna,
scientific specialty „Economics and Management (Tourism)”**

About: **Thesis for acquiring a scientific degree „Doctor of Sciences”
in the area of higher education 3. „Social, Economic and Legal Sciences”,
professional field 3.8. „Economics”, scientific specialty
„Economics and Management (Tourism)”**

**Author of
the dissertation: Prof. TANYA PETROVA PARUSHEVA, PhD,
UNWE - Sofia, Department „Economic of tourism”**

**Dissertation topic: „A NEW PARADIGM OF CULTURAL TOURISM IN
THE CONTEXT OF GLOBALIZATION”**

Grounds for submitting the review: participation in the scientific jury for the defense of the dissertation in accordance with Order № 104 /18.01.2021 of Deputy Rector for Research at the University of National and World Economy (UNWE).

1. Author information

Prof. Tanya Parusheva presented for discussion her dissertation in the Department of Economics of Tourism at the Faculty of Economics of Infrastructure of UNWE, according to Art. 39 of RIASDARB. The disclosure of the procedure for defense of the dissertation was made on the basis of: order of the Rector of UNWE № 279/06.02.2020, decision of the department council of Dep. „Economics of Tourism”, Protocol № 65/15.12.2020, decision of the FS of the Faculty of Economics of Infrastructure, Protocol № 12/12.01.2021

• *Brief CV.*

Professor Dr. Tanya Parusheva completed her higher education in 1982 as a „master” in „Economist-Accountant” at VFSI „D.A.Tsenov”- Svishtov (now the Academy of Economics). In 2001 she was awarded ESD „Doctor” by the Higher Attestation Commission at the Council of Ministers of the Republic of Bulgaria (diploma № 27214 / 14.05.2001) in a scientific specialty 05.02.18 „Economics and Management (by economic sectors)”, after a defense dissertation on the topic: „Tourist motivation (theoretical and applied problems)”.

Prof. Parusheva's professional career began in 1990 as a part-time lecturer in English at the Institute for Postgraduate Qualification at the University of National and World Economy as well as at the University of Forestry - Sofia. From 1993 to the present she works on a basic employment contract at the University of National and World Economy as a lecturer in department „International Tourism” (later „Economics of Tourism”). She specialized and participated in trainings, respectively: 1992 and 1993 in Athens (Greece); 1994 in Angers (France) and Palma de Mallorca (Spain);

1995 at the University of Economics - Varna, with a training organization from the EU; 2012 in the Association „Consultants for quality certification in tourism” - Sofia and 2018 - respectively in Turkey and Slovenia. She is currently the lecturer and leader of seminars in 3 disciplines in the Bachelor's degree and 2 in the Master's degree.

• ***Academic and other positions held to date (including positions outside the HEI or a scientific organization).***

At UNWE, Prof. Parusheva holds the following academic positions: assistant in 1993 (after winning a competition in „Marketing and Management in Tourism”), senior assistant (1995); chief assistant (1999), assistant professor (2006) and professor (2011). As a lecturer on a second employment contract, visiting professor and part-time lecturer, she works respectively in: the College of Economics and Administration - Plovdiv, the Kiev Slavic University - Sofia, Varna Free University „Chernorizets Hrabar” and its branch in Smolyan; Plovdiv University „P. Hilendarski”, Smolyan branch; University of Forestry - Sofia; European Higher School of Economics and Management - Plovdiv, Sofia branch and Agricultural University - Plovdiv.

2. General characteristics of the dissertation presented

• ***Volume, structure.***

The dissertation of Prof. T. Parusheva has a total volume of 395 standard pages. Its main text is 314 pages and includes an introduction (8 pages), an exposition (300 pages) in four parts (chapters) with a total of 12 paragraphs (with 3 subparagraphs each) and a conclusion (5 pages). The list of used literature (16 pages) includes 355 sources, of which 50 (14%) in Cyrillic, 203 (57%) in Latin and 102 (29%) from the Internet. They are appropriately selected and correctly cited (including figures and tables) in a total of over 700 footnotes. The illustrative and evidentiary material is presented within the exhibition (7 tables, 55 figures and 11 graphs) and in appendices (23 tables and 16 figures, 26 graphs and 2 questionnaires), which part is 50 pages. For the convenience of the reader the tables, the figures and graphics are presented in lists of titles and pages before the main text of the dissertation. A detailed list of abbreviations used is also proposed.

We definitely think that the above characteristics of the peer-reviewed dissertation define it as a serious scientific work, structurally well balanced, with a pronounced compositional integrity, correct methodological and logical structure and stable information base on which to build research theses and determine the arguments for proving them.

• ***Rating for: relevance of the topic, the purpose, tasks, the object, the subject, the main thesis of the dissertation.***

The relevance of the topic in Prof. Parusheva's research is determined by the existence of an objective public need for a new paradigm for sustainable development of tourism (with an accent on the culture of tourism), in the current conditions of global political, economic and social crises. The expected effect of solving the problems posed in the dissertation is measured by the preservation of universal human values related to the cultural heritage and cultural identity of countries and

regions in the modern globalized world.

The aim of the research in the dissertation is to determine and evaluate the new paradigm of cultural tourism through analysis of the established realities, on the basis of which to reveal the possibilities for its sustainable development in the future.

The formulated *8 specific research tasks* correspond directly to this goal and are a good basis for the author's approach to the construction of the conceptual apparatus, the logical structure and study sequence. An important place in them is occupied by the clarification of the vision for the global transformations in the culture and the concept for the new paradigm of the cultural tourism. Special attention is paid to the role of digitalization and ECT, the development of a model for promoting regional cultural identity, identifying the main trends and opportunities for future development of sustainable cultural tourism.

The object of research in the dissertation is cultural tourism, and *its subject* - its new paradigm in the context of globalization. The main author's thesis is that tourist destinations can adequately respond to the transformations caused by globalization in the development of sustainable cultural tourism.

The presented findings give grounds for a positive assessment of the choice of purpose, object, subject and the main research thesis in the peer-reviewed dissertation. We define the results achieved in it as timely and useful for the sustainable development of Bulgarian tourism and increasing its competitiveness in the tourism market.

- *Assessment of the level of knowledge of the scientific literature and the problems studied in the dissertation.*

In developing her dissertation, Prof. Parusheva has used to the maximum extent the achievements of modern tourismology. It has managed to achieve the specific for this science combination of traditional and modern, as well as the application of the interdisciplinary approach. This is evident both from the way the literary sources are selected and from the references of a number of leading researchers in various scientific fields - tourism, culture, politics, sustainable development, geography, marketing and others. The fact that the main part of the used literature sources are directly related to the object and the subject of the research is also indicative. In addition, it is worth noting the fact that they are mostly from the last 5-10 years.

3. Evaluation of the scientific and applied results obtained

- *Scientific and/or scientific-applied results in the dissertation work.*

In accordance with the complex nature of the research in the dissertation of Prof. Parusheva are made and argued by its author conclusions, which we assess as significant scientific and scientific-applied results. Own and original definitions are made for some of the used categories and concepts. There are critical analyzes and evaluations of theoretical statements or legal provisions cited by the literature, which we also define as useful scientific results.

In particular, in the reviewed dissertation, in our opinion, the following more important results of scientific and scientific-applied results can be highlighted:

- the author's definitions of categories and concepts developed in accordance with the objectives of the research, such as: „culture”, „sustainable cultural tourism” and „digitalization in sustainable cultural tourism”, „a new paradigm for cultural tourism” and clarifying the specifics of their content;
- the universal model for popularization of the regional cultural identity and achievement of sustainable development of the cultural tourism;
- the scientific assessment of the effects of globalization on the development of sustainable cultural tourism;
- the conclusions and assessments from the analysis of the state and development of cultural tourism in the global environment;
- the proposed policies and opportunities for sustainable development of cultural tourism and assessment of its role as a means for future sustainable development in the context of European integration;
- the results of the research conducted with participants and experts on the occasion of holding a specific cultural event „Sea of Rhythms”.

- ***Evaluation of the methodology used and the limitations of the conducted research.***

The methods used in the development of the dissertation greatly contribute to the realization of its goals and objectives. They are rationally and correctly applied in the research process. Along with them, we accept as relevant and in unison with its object, subject and main thesis the restrictive conditions and problems indicated in the introduction to the dissertation.

- ***Assessment of the accomplishment of the set tasks and achievement of the goal of the thesis.***

The specified scientific results give us reason to conclude that the author has achieved the goal and fulfilled the tasks set in the introduction to his dissertation. As a result, we believe that his thesis is proven. Obviously, this is a large-scale, in-depth and with significant achievements in enriching science and practice in the chosen field of scientific work. His qualities prove that Prof. Parusheva not only knows the current scientific literature on tourism, but also enriches and further develops its important areas.

4. Evaluation of scientific and applied scientific contributions

- ***Evaluation of the contributions indicated by the dissertation (which of the indicated contributions can be accepted).***

In the on the reference for scientific contributions in the dissertation, as part of his abstract (pp. 42-43), Prof. Parusheva presents them in the two main groups: scientific and scientific-applied (4 in each of them, or a total of 8). I fully support and accept them with the recommendation for a more synthesized and specific formulation and presentation of some of them (eg under numbers 1, 3 and 5).

- ***Other contributions not specified by the dissertation, but established by the reviewer (if any).***

We evaluate the presented scientific contributions as a natural result of the long, in-depth and original research of Prof. Parusheva. They argue our conclusion that her dissertation fully meets the requirements of Article 37 of the RIASDARB for awarding the educational and scientific degree (ESD) „Doctor of Science”, as: a) it contains original in nature theoretical summaries and ideas for solving significant problems related to the sustainable development of tourism in our country; b) it is the result of a conscientious research of the author, which does not repeat elements of the content of the dissertation for acquisition of ESD „doctor”.

5. Evaluation of the dissertation publications

• *General characteristics of the publications*

The presented total of 38 publications are directly related to the topic of the dissertation. This issue includes 2 monographs (1 not presented as a habilitation work and 1 published in a book as a dissertation), 16 articles and 20 reports from scientific conferences. Most of them (23 in total) are presented in foreign languages (1 monograph, 11 articles and 6 reports in English; 2 articles in French and 3 reports - in German, Spanish and Russian, respectively). All works have been published in officially recognized and authoritative publishers in Bulgaria and abroad.

• *Evaluation of the degree of dissemination of the obtained results in the scientific literature.*

We evaluate the publishing activity of Prof. Parusheva as extremely high. She shows not only the sustainability of her research interests in the field of cultural tourism, but also the development of ideas and the introduction of new problems in her research. The results of the research have been tested and present the scientific and scientific-applied significance of the development not only among the academic community, but also among a wide range of stakeholders in the tourism business. The author's professional expertise is complemented by his long-term participation as a consultant in international research projects in the field of research at the Sozopol Foundation - a consultative partner of UNESCO. The author also participates in the work of the National Council for Marketing and Advertising in Tourism at the Ministry of Transport of the Republic of Bulgaria.

6. Evaluation of the abstract

• *Assessment of the correctness and the degree of reflection of the content of the dissertation in the abstract.*

The abstract is developed in a volume of 50 p. in Bulgarian and a duplicate version in English. It provides a general description of the dissertation, presents its structure, synthesized content, reference to the contributions, list of publications and declaration of academic loyalty. It correctly reflects the main problems and results that the author has discussed and interpreted in his research. Our general assessment of it is that it covers the requirements for this part of the dissertation.

7. Critical remarks, recommendations and questions

Appreciating the professional training and expertise of Prof. Tanya Parusheva, I believe that her theoretical and empirical analyzes, summaries and proposed solutions on the new paradigm of cultural tourism in the context of globalization are original and extremely useful for the theory and activity of their practical implementation within the framework of the national tourism policy. At the same time, I share my conviction that every significant scientific work must have the potential for future development and improvement. Therefore, I would recommend, in her future scientific activity, Prof. Parusheva to continue her research on the possibilities for adapting cultural tourism trips to the conditions of the coronavirus.

The researched issues provoke questions to Prof. Parusheva. We will allow ourselves to put two of them for comment in the process of defending her scientific work:

- a) How (or in what aspects) did the KOVID-19 pandemic affect cultural heritage sites ?
- b) What are the priority areas for future development of sustainable cultural tourism in our country ?

8. Conclusion

The dissertation for awarding the scientific degree „Doctor of Science” with a title: „A NEW PARADIGM OF CULTURAL TOURISM IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION”, authored by Prof. Tanya Petrova Parusheva Phd, in our opinion and requirements fully meets the standards in particular those of: Art. 2b, para 2 and 3 of ASDARB and art. 37 of RIASDARB regarding the acquisition of the scientific degree „Doctor of Sciences”. The dissertation contains scientific contributions, summaries and solutions of significant theoretical and applied problems, corresponding to the modern achievements in the theory and practice in the field of tourism in our country and abroad. Its author has exceeded the minimum national requirements (from 350 to 810 points). The presented arguments give me grounds and conviction *to support and vote „FOR”* the award of the scientific degree „Doctor of Sciences” to Prof. Dr. TANYA PETROVA PARUSHEVA in the field of higher education 3. „Social, economic and legal sciences”, professional field 3.8 „Economics”, scientific specialty „Economics and Management (Tourism)” at the University of National and World Economy - Sofia.

V a r n a
February 26, 2021

REVIEWER:.....
(Prof. M.Neshkov, Phd)